

دیوان حافظ

ہمراہ با تفسیر و کلیہ غزلیات

حافظ، شمس‌الدین محمد، - ۷۹۲ ق

[دیوان]

دیوان حافظ همراه با تفسیر و کلیه غزلیات / [بر اساس نسخه غنی و قزوینی، تفسیر نادر اسماعیلی راد] - تهران: اهورا، ۱۳۸۴.
۵۰۲ ص.

ISBN 964 - 7316 - 20 - 8

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. شعر فارسی - قرن ۸ ق. ۲. حافظ، شمس‌الدین محمد، - ۷۹۲ ق.
- انگلیسی. ۳. فالگیری. الف. غنی، قاسم، ۱۲۷۷-۱۳۳۱، مصحح.
ب. قزوینی، محمد، ۱۲۵۶-۱۳۲۸، مصحح. ج. اسماعیلی راد، نادر.
د. عنوان.

۸۶۱/۲۳

PIR۵۴۲۴

ش ۱۳۸۴

کتابخانه ملی ایران

۸۴-۳۸۸۶۹م

□ دیوان حافظ □

□ ناشر / اهورا □

□ به کوشش / نادر اسماعیلی □

□ طرح جلد / جمشیدی □

□ حروف‌نگار / قلم □

□ آماده‌سازی چاپ / قلم □

□ چاپ اول / ۱۳۸۵ - تهران □

□ چاپ / چاپخانه رامین □

□ صحافی / المهدی □

□ شمارگان / ۵۵۰۰ جلد □

□ حق چاپ محفوظ است □

□ شابک / ۸-۲۰-۷۳۱۶-۹۶۴ □

□ ISBN: 964-7316-20-8 □

□ تهران: خیابان انقلاب، خیابان اردیبهشت، خیابان روانمهر؛ پلاک ۲۲۶ □

□ صندوق پستی ۱۱۹۱-۱۳۱۴۵ □ تلفن: ۶۶۴۱۳۹۱۰ □

□ مرکز پخش: کتاب تهران □ تلفن ۶۶۴۹۲۵۸۸ □

سخن ناشر

سخن گفتن در باره حافظ که اشعارش در سینه مردم و دیوانش در کنار کتاب مقدس مسلمانان جای دارد، در این مجال بیهوده می‌نماید. اما بد نیست کلامی چند در باب تفال با دیوان حافظ و کتابی که پیش رو دارید گفته شود.

تفال زدن با دیوان حافظ از دیرباز مرسوم بوده و بعضی حتی اعتقادی راسخ بدان دارند و این بی دلیل نیست. دیوان حافظ سرشار از زوایای تاریک و روشن و زیر و بمهای زندگی است. حافظ جهان معنوی را در آئینه زندگی زمینی و عالم خاکی را در آئینه ساحت روحانی می‌بیند. هم از این رو غزل‌های او آکنده از این بازتابها است. از طرف دیگر شعر حافظ ساختاری بس استعاری و نمادین دارد و ذهن باریک‌اندیش و پرورده شاعر همواره به مسائل بنیادین وجود می‌پردازد و طرفه اینجاست که این همه را نه بالحنی حکیمانه و فیلسوفانه بلکه در نهایت سادگی و رندی مطرح می‌کند. اما این سادگی فریب دهنده هم هست. زیرا معنی حافظ آنگونه که در ابتدا می‌نماید سهل نیست؛ بلکه آکنده از دشواریها و ابهام، و

گاه دوپهلو است. با این حال چیزی که باعث شده شعر حافظ در قلب مردم جای گیرد این است که حافظ دست رد به سینه کسی نمی‌زند، عامی در آن حکمتی عامیانه می‌یابد و عالم در آن به معانی بس باریک و دشوار می‌رسد. هر بیت او چون رنگین‌کمانی از معرفت است که حکایتها در خود نهفته دارد اما خواننده را فهم سخن باید. و حاصل سخن اینکه دیوان حافظ زندگی‌نامه‌ماست.

خواننده حافظ نباید از تفأل با دیوان وی به دنبال حکمی قطعی باشد. فال حافظ در لحظه‌ای خاص جرقه‌ای در ذهن جوینده می‌زند و سرمنشأ جستجو و حرکت و تفکر می‌گردد. از زمانی که برای گرفتن فال نیت می‌کنیم در بازی رندانه‌ای قدم می‌گذاریم چون زبان رمزی حافظ با اشارات و کنایات خاص او قرار است ما را به جوابی که در پی‌اش هستیم برساند. او معانی حقیقی و مجازی را در هم می‌تند و پاسخی دوپهلو یا چندپهلو به ما می‌دهد ولی آیا مرز حقیقت و مجاز کاملاً روشن است؟

این مقدمه را از این باب آوردیم که خواننده بداند آنچه در سطور زیر غزلها آمده نه معنی غزل است و نه حکم قطعی. آنچه آمده برداشتی از معنای کلی و مبتنی بر روح آن غزل است و فرض بر این است که خواننده فال پس از نیت کردن و تفأل زدن و خواندن این سطور، به دل خود رجوع کند و با این جرقه مشعلی برافروزد و به اعماق ناپیدا کرانه قلب خویش قدم بگذارد و به ندایی که می‌شنود گوش فرادهد؛ کاری که در زندگی روزمره کمتر می‌کنیم. به یاد داشته باشیم که گوینده این اشعار اهل دل بوده و هرچه گفته حدیث دل گفته، پس ما هم زنگار از این عطیه پنهان برداییم و خود را در آینه‌اش بازبینیم.